

МОТИВАЦІЯ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ

Галина Козачук,

студентка 331 групи спеціальності 013 Початкова освіта
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Науковий керівник – Оксана Гордійчук, к. пед. н.,
доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

У статті обґрунтовано ключові дефініції проблеми: мотив, мотивація, учіння. Коротко розкрито особливості формування мотивації учіння загалом, та мотивації молодших школярів до навчання, зокрема.

Актуальність окресленої проблеми полягає в тому, що формування мотивів навчання, в цілому, і навчальної мотивації у дітей молодшого віку зокрема, є одним із найбільш важливих завдань освіти. Перед педагогами Нової української школи – надважливе завдання – формування позитивної мотивації сучасних школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мотив – це внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності. Мотиви діяльності та поведінки людини генетично пов'язані з її органічним та культурними потребами. Потреби породжують інтереси, тобто спрямованість особистості на певні об'єкти з метою пізнати їх, оволодіти ними [5, с. 54].

Мотив є формою прояву потреби людини і трактується з французької, як спонукальна причина, привід до дії.

Мотивами навчальної діяльності в учнів початкових класів є прагнення зрозуміти явища навколишньої природи, з'ясувати зв'язки, причини виникнення. При цьому формується вміння групувати, узагальнювати, застосовувати результати узагальнення [3, с. 60–61]. Зовнішні мотиви – це мотиви, які безпосередньо не є пов'язаними з діяльністю, однак мають вплив на її успішність. До них відносяться: позитивне ставлення дитини до школи; допитливість; довіра до вчителя; прагнення бути дорослим; прагнення мати шкільні речі тощо.

Пов'язаними із процесом учіння та його результатами є внутрішні мотиви. Внутрішня мотивація учіння в молодших школярів виявляється переважно до результату, є досить нестійкою. Наполегливість у досягненні навчальної мети молодші учні виявляють залежно від ситуації: підтримка товаришів та дорослих, цікаве завдання, тощо [1].

Мотивація (з лат. *movere*) – спонукання до дії; динамічний процес фізіологічного та психологічного плану, що керує поведінкою людини, який визначає її організованість, активність і стійкість; здатність людини діяльно задовольняти свої потреби [7].

Дослідники визначають мотивацію з різних сторін: як один конкретний мотив, як єдину систему мотивів і як особливу сферу, що включає потреби, мотиви, інтереси в їх складному переплетенні і взаємодії. Однак, від початку систематичного навчання

необхідно не тільки констатувати небажання школяра вчитися, але й виявляти причини цього, з'ясувати, які сторони мотиваційної сфери у нього не сформовані [6].

Формування мотивації – складна дидактична проблема. Дослідження вчених-педагогів, спостереження й висновки вчителів-практиків свідчать про загальне зниження мотивації до навчання серед учнів початкових класів. Зниження мотивації у молодших школярів частково пов'язане з тим, що необов'язкова ігрова діяльність у дошкільному віці (коли дитина грається за бажанням) змінюється обов'язковою (навіть примусовою) навчальною діяльністю.

Навчання молодших школярів є полівмотивованим, тобто різні мотиви керують дитиною. Та серед них є визначальний мотив. Для того щоб вплив був дієвим, варто дбати про відповідну організацію навчальної діяльності учнів вдома та на уроці. У першокласників переважає інтерес спочатку до зовнішньої сторони навчання, до нових форм спілкування. Лише опісля закріплюється мотив досягнення результату навчальної праці [4].

Мотивація навчання складається з багатьох сторін, що змінюються і вступають у нові відносини одна з одною (суспільні ідеали, зміст навчання для школяра, його мотиви, мети, емоції, інтереси й ін.). Тому становлення мотивації це не просте збільшення позитивного чи негативного відношення до навчання, але й ускладнення структури мотиваційної сфери та спонукань, що входять до неї, встановлення нових, більш зрілих, іноді суперечливих відносин між ними. Ці окремі сторони мотиваційної сфери (і складні, діалектичні відносини між ними) повинні стати об'єктом керування вчителя [2].

Висновки. Таким чином, мотивація є однією з найважливіших умов, що забезпечує успішне формування в учнів знань та є джерелом отримання нової інформації, її осмислення, розвитку мовлення та самостійного розуміння матеріалу.

Література та джерела

1. Формування мотивації навчальної діяльності учнів як засобу підвищення якості знань URL : <https://naurok.com.ua/formuvannya-motivaci-navchalno-diyalnosti-uchniv-yak-zasobu-pidvischennya-yakosti-znan-67160.html>
2. Воронова Н. А. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності молодших школярів. *Початкова школа*. 2007. № 3. С. 5–6.
3. Шопіна М. О. Розвиток мислення дітей 5–9 років та підлітків. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. № 9. С. 60–72.
4. Формування у молодших школярів мотивації до навчання. Методика формування позитивних мотивів в початковій школі. URL : <https://vseosvita.ua/library/embed/01009n3a-18f2.docx.html>
5. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія. К., 2000. 182 с.
6. Воляннюк А. Мотивація як фактор підвищення навчальної успішності молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Том 1, № 27, С. 241–245.
7. Мотивація. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>